

**INTERNACIONALNI BURČ UNIVERZITET
INTERNATIONAL BURCH UNIVERSITY**

**PRAVILA STUDIRANJA
ZA PRVI CIKLUS STUDIJA**

**RULES OF STUDY
FOR FIRST STUDY CYCLE**

Sarajevo, 2017.

Na osnovu člana 119 i člana 48 (stav 4) Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo - prečišćeni tekst („*Službene novine Kantona Sarajevo*“ br. 42/13 i 13/15), a u vezi sa članom 116 Statuta visokoškolske ustanove Internacionalni Burč univerzitet – International Burch University, Senat Internacionalnog Burč univerziteta je na svojoj CXXXVII sjednici, održanoj 29.03.2017. godine usvojio sljedeća

PRAVILA

studiranja za prvi ciklus studija na visokoškolskoj ustanovi
Internacionalni Burč univerzitet – International Burch University
(Prečišćeni tekst)

I OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet i definicija)

- (1) Ovim pravilima bliže se uređuje organizacija i izvođenje studija prvog ciklusa, napredovanje studenata u toku studija, vrednovanje rada studenata, dodjeljivanje stepena i diploma, izdavanje isprava o studijama, kao i druga pitanja od značaja za završavanje studija prvog ciklusa na organizacionim jedinicama visokoškolske ustanove Internacionalni Burč univerzitet – International Burch University (dalje: Pravila studiranja).
- (2) Studij prvog ciklusa na organizacionim jedinicama visokoškolske ustanove Internacionalni Burč univerzitet - International Burch University (u daljem tekstu: Univerzitet) organizuje se i ostvaruje u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo i Pravilima studiranja zasnovanim na Evropskom sistemu prenosa bodova (ECTS).

II ORGANIZACIJA STUDIJA

Član 2. (Realizacija nastave)

- (1) Univerzitet organizuje i izvodi studij prvog ciklusa iz naučnih i stručnih oblasti za koje je akreditovan.
- (2) Nastava na svim odsjecima i katedrama Univerziteta, osim Odsjeka za orijentalnu filologiju, izvodi se na engleskom jeziku.
- (3) Nastava na Odsjeku za orijentalnu filologiju, smjer Turski jezik i književnost, Edukacijskog fakulteta, izvodi se na turskom jeziku.

Član 3. (Određivanje studijskih bodova)

- (1) Studijski program podijeljeni su na studijske godine i semestre.
- (2) U skladu sa ECTS obim studijskog programa iznosi 60 ECTS bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS bodova u jednom semestru.
- (3) Jedan bod odnosi se na 25 sati rada studenta u ukupnom fondu opterećenja studenta koje je predviđeno nastavnim planom i programom.
- (4) Broj bodova za pojedini predmet (kurs) određuje se prema broju sati nastave (teorijske i/ili praktične, vježbi, seminara i slično), vremenu rada studenta na samostalnim zadacima

(domaći zadaci projekti, seminarski radovi i slično) i vremenu za učenje kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, kolokviji, završni ispit).

Član 4. (Trajanje studija)

- (1) Prvi ciklus studija na akademskim studijskim programima za sticanje diplome akademskog prvog ciklusa studija traju tri studijske godine, odnosno 180 ECTS bodova, ili četiri godine što predstavlja 240 ECTS bodova.
- (2) Student koji je položio sve ispite predviđene za upisani studijski program i ispunio sve ostale obaveze propisane Statutom Univerziteta, ovim Pravilima i drugim općim aktima Univerziteta stiče diplomu prvog ciklusa studija odgovarajućeg studijskog programa (180 bodova za trogodišnji studij, odnosno 240 bodova za četverogodišnji studij).
- (3) Uz diplomu studija prvog ciklusa izdaje se dodatak diplome (*Supplement*) radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija.

Član 5. (Struktura studijskog programa)

Studijski program sadrži opće i posebne uslove koje student treba da zadovolji za sticanje određenog znanja, i to:

- a) prikaz obaveznih i izbornih predmeta (kurseva) po studijskim godinama i semestrima;
- b) broj sati individualnog opterećenja studenta po predmetu (kursu);
- c) broj ECTS bodova za svaki predmet (kurs);
- d) druge oblike nastave namijenjene sticanju i usavršavanju profesionalnih znanja vještina (seminari, tematske klinike, debatni časovi, praktični rad i dr.);
- e) prikaz obaveznih uslova za pohađanje nastave i polaganje predmeta (kurseva);
- f) prikaz modula i blokova, ukoliko je nastava organizovana na takav način;
- g) završni rad (diplomski rad), ukoliko je planiran.

Član 6. (Prikaz studijskog programa)

- (1) Studijski program prikazuje se u obliku tabela ili dijagrama.
- (2) Podaci o predmetu (kursu) sadrže:
 - a) naziv predmeta (kursa) i odgovarajuću šifru za lakšu identifikaciju predmeta (kursa);
 - b) kratak opis programa predmeta (kursa) koji omogućava razumijevanje njegove sadržine od strane studenata i drugih potencijalnih partnera;
 - c) procjenu nivoa predmeta (kursa), što podrazumijeva jasnu naznaku potrebnih prethodnih znanja (uz navođenje predmeta (kurseva) koje treba prethodno položiti i preporuku literature koju treba koristiti za pripremu), postavljenih ciljeva i liste stručne literature;
 - d) naznaku o obaveznim i izbornim predmetima (kursevima);
 - e) dužinu trajanja nastave – godinu studija, semestar, broj sati sedmično, mjesto predmeta (kursa) u ukupnom pregledu (dijagram strukture studija);
 - f) metod nastave i savlađivanja gradiva – predavanja, konsultacije, vježbe, laboratorijske vježbe, seminari, terenski rad i slično, sa brojem sedmičnih sati i ukupnim brojem sedmica trajanja određene aktivnosti;
 - g) ECTS bodove predviđene za određeni predmet (kurs), u skladu sa općim postavkama ECTS- a.

Član 7. **(Organizacija studijske godine)**

- (1) Studijska godina se organizira u dva semestra: zimski i ljetni.
- (2) Nastava u prvom semestru prva dva ciklusa studija počinje prvog ponedjeljka u oktobru. Nastava u zimskom semestru traje 15 sedmica kontinuiranih aktivnosti plus sedam dana za završni ispit. Priprema za ispit i ponovljeni ispit nakon zimskog semestra traju najduže dvije sedmice.
- (3) Ovjera zimskog semestra i upis ljetnog semestra traje dvije sedmice.
- (4) Nastava u ljetnom semestru za prva dva ciklusa studija počinje trećeg ponedjeljka u februaru i traje 15 sedmica kontinuiranih aktivnosti plus dvije sedmice za završni ispit. Priprema za ispit i ponovljeni ispit nakon ljetnog semestra traju najduže dvije sedmice.
- (5) Sedmični broj časova za nastavne aktivnosti predviđene nastavnim planom i programom (predavanja, vježbe, seminari, praktični rad i sl.) u zimskom i u ljetnom semestru ne može biti manji od 20 niti veći od 30 časova.
- (6) Ljetni odmor traje najduže 8 sedmica.
- (7) Ovjera ljetnog semestra i upis zimskog semestra traju do dvije sedmice.
- (8) Univerzitet odnosno organizacione jedinice organiziraju jedan dodatni ispitni rok sa jednim ispitnim terminom u zadnjoj sedmici avgusta i prve dvije sedmice septembra.
- (9) Ispitnom terminu iz stava (9) ovog člana mogu pristupiti studenti koji su ostvarili pravo polaganja završnih ispita tokom ljetnog i zimskog semestra u skladu sa nastavnim programom.
- (10) Kalendar organizacije i realizacije nastavnih programa za studijsku godinu utvrđuje i objavljuje senat Univerziteta, najkasnije 60 dana prije početka izvođenja nastave.

Član 8. **(Organizacija nastave)**

- (1) Nastava se realizira i izvodi prema utvrđenom rasporedu sati.
- (2) Univerzitet, odnosno organizacione jedinice su obavezne objaviti raspored sati iz stava (1) ovog člana, najkasnije deset dana prije početka realizacije nastave.
- (3) Raspored sati sadrži: naziv nastavnog programa, oznaku studijske godine, naziv predmeta, vrijeme (dan, sat) održavanja nastave, mjesto održavanja nastave (sale, laboratorije), imena nastavnog osoblja koje izvodi nastavu i druga uputstva o nastavi.
- (4) Predmetni nastavnik obavezan je da u prvoj sedmici nastave upozna studente s planom rada na predmetu.

Član 9. **(Plan rada)**

- (1) Predmetni nastavnik obavezan je informirati studente o ciljevima, sadržaju i metodama realizacije nastave iz nastavnog predmeta, kao i o metodama i kriterijima praćenja njihovog rada, provjere znanja i ocjenjivanja.
- (2) Zadaci predviđeni za individualni rad studenta (seminarski radovi, projekti, referati, zadaće i drugi oblici realizacije studijskih obaveza) moraju biti ravnomjerno raspoređeni u toku semestra, odnosno studijske godine.
- (3) Ukupni obim zadataka iz stava (2) ovog člana mora biti usklađen sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno (E)CTS-u.
- (4) Predmetni nastavnik je obavezan da u toku realizacije nastave, izvršavanja samostalnih zadataka od strane studenta i njihovih priprema za savladavanje nastavno-naučnih sadržaja i

provjeru znanja, pomogne studentima organiziranjem i održavanjem redovnih, a po potrebi ili na zahtjev studenata i dodatnih konsultacija.

- (5) Termini za konsultacije u toku sedmice moraju biti usklađeni sa planom realizacije nastave tako da su prilagođeni obavezama akademskog osoblja, kao i potrebama studenata. Konsultacije mogu biti organizirane u vidu kabinetskih ili konsultacija u učionici, korištenjem e – maila i drugih vidova elektronskih komunikacija, uz obavezu da se najmanje 5 sati sedmično planira za kabinetske konsultacije.
- (6) Promjena rasporeda sati i plana rada u toku semestra u pravilu nije dopuštena.
- (7) U slučaju nužne promjene rasporeda sati i plana rada predmetni nastavnik je obavezan najkasnije 24 sata prije promjene na javan i transparentan način o tome obavijestiti studente.
- (8) Predmetni nastavnik je, u skladu sa obavezama utvrđenim nastavnim planom i programom, odgovaran za izvođenje svih oblika nastave – predavanja, vježbi, seminara, praktičnog rada, kao i za praćenje aktivnosti studenata i provjeru njihovog znanja.

Član 10.

(Prijavljivanje predmeta – kurseva i evidencija)

- (1) Student prijavljuje predmete (kurseve) koje treba da sluša i polaže u narednoj studijskoj godini, odnosno semestru, prije početka nastave u odgovarajućem semestru, a za prvu studijsku godinu nakon upisa.
- (2) Prijava predmeta se vrši na propisanom obrascu.
- (3) Izgled i sadržaj obrasca utvrđuje Prorektor za nastavu i studentska pitanja.
- (4) Izbor predmeta (kurseva) vrši se do opterećenja od 30 ECTS bodova za semestar i 60 ECTS bodova za godinu, osim u slučajevima u kojima je, odlukom prorektora za nastavu i studentska pitanja i ovim pravilima, utvrđeno drugačije.
- (5) Student se može prijaviti da sluša predmete (kurseve) koje nije položio iz prethodnog semestra, kao i predmete (kurseve) iz narednog semestra studijskog ciklusa za koje je ispunio uslove predviđene pravilima studijskog programa u ukupnom opterećenju od 36 ECTS bodova.
- (6) Po isteku termina predviđenih za prijavljivanje predmeta (kurseva) formiraju se spiskovi studenata o predmetima (kursevima) za narednu studijsku godinu i dostavljaju predmetnim nastavnicima u svrhu vođenja evidencije o prisustvu studenata.
- (7) Studijski predmeti (kursevi) koje je student prijavio mogu se mijenjati nakon njihove verifikacije uz odobrenje šefa odsjeka.
- (8) Odobrenje šefa odsjeka/dekana iz prethodnog stava može biti dato u posebnoj odluci ili na prijavi predmeta iz prethodnog člana.

Član 11.

(Evidencija podataka)

Podaci o prijavljenim predmetima, odnosno opterećenju unose se u odgovarajuće evidencije studentske službe, u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije i evidencije na Internacionalnom Burč univerzitetu – International Burch University.

Član 12.

(Ponovljeno prijavljivanje predmeta - kurseva)

U slučaju izmjene studijskog programa ili predmeta (kursa) student koji ponavlja pohađanje nastave obavezan je da prihvati nastale izmjene.

Član 13.
(Ovjera semestra i studijske godine)

- (1) Ovjera semestra i godine obavezna je za sve studente.
- (2) Na osnovu ovjerenog semestra i godine potvrđuje se koliko je student osvojio ECTS bodova, čime se omogućava korištenje propisanih studentskih prava.

Član 14.
(Evaluacija nastave)

- (1) Praćenje uspješnosti nastave sprovodi se anketiranjem studenata u skladu sa općim aktom Univerziteta.
- (2) Odluku o anketiranju, terminima sprovođenja, sadržaju i načinu obrade ankete, kao i uputstvo o sprovođenju ankete donosi Senat.
- (3) Konačni podaci o ocjeni za svaki predmet (kurs) unose se u personalni dosije nastavnika.
- (4) Nastavnik izabran po prvi put u akademsko zvanje, kao i nastavnik koji po prvi put predaje određene predmete (kurseve), ima pravo da zahtijeva da se podaci o prvoj godini njegove nastave ne unose u dosije.
- (5) Dekan je dužan da nastavnika čije su ocjene znatno ispod prosjeka pozove na razgovor, ukaže mu na nedostatke i predloži načine za otklanjanje tih nedostataka.

III NAPREDOVANJE U TOKU STUDIJA

Član 15.
(Status studenta)

- (1) Status studenta stiče se upisom na odgovarajući studijski program.
- (2) Student se pri upisu studijske godine opredjeljuje za predviđeni dio studijskog programa obima 30 ECTS bodova za semestar, odnosno 60 ECTS bodova za godinu.
- (3) Sa svakim studentom se zaključuje ugovor o studiranju, kojim se regulišu međusobna prava i obaveze.
- (4) Status studenta priznaje se i studentu koji se prepíše sa drugog univerziteta, ukoliko ispuni propisani kriterijum za taj status. U tom slučaju, vrijeme studiranja na drugom univerzitetu uračunava se u ukupno trajanje studija.

Član 16.
(Mobilnost na Univerzitetu i između univerziteta)

- (1) Studentu se može omogućiti prelazak sa jednog studijskog programa na drugi pod uslovima koje utvrđuje vijeće organizacione jedinice.
- (2) Pravo na prelazak može se ostvariti prije početka nastave u semestru, odnosno uz odobrenje vijeća organizacione jedinice i nakon početka nastave u semestru, a najkasnije do kraja treće sedmice u semestru.
- (3) Uz zahtjev za promjenu studija ili studijskog programa prilažu se dokumenta o postignutom uspjehu na studiju, odnosno studijskom programu sa koga se prepisuje.
- (4) Vrijeme studiranja na studijskom programu sa koga se prepisuje uračunava se u ukupno trajanje studija.

Član 17. **(Priznavanje ispita)**

- (1) Studentu koji je položio ispit na drugom studijskom programu priznaje se polozeni ispit, ako predmet (kurs) iz kojeg je ispit položen, po svojoj sadržini i obimu odgovara predmetu (kursu) koji je student upisao, što se dokazuje dokumentima predviđenim ECTS pravilima.
- (2) Ako predmet (kurs) iz kojeg je ispit položen po svojoj sadržini i obimu približno odgovara predmetu (kursu) koji je student upisao, može se priznati ispit u cjelini ako je predmetni profesor ocijenio da je student kroz obrađeni i polozeni program stekao znanje i vještine u mjeri dovoljnoj za priznavanje ispita.
- (3) Priznavanjem ispita priznaje se i ocjena kojom je student ocijenjen na ispitu.
- (4) Broj bodova priznatog ispita utvrđuje se u skladu sa pravilima ECTS.
- (5) Ako postoji razlika u nastavnim programima položenih predmeta, utvrđuje se odgovarajuća razlika predmeta ili dijela predmeta koje je student dužan položiti. Student je dužan da u daljem školovanju na Univerzitetu položi utvrđenu razliku ispita i da stekne broj kredit-bodova predviđenih za upis u naredne godine studija u skladu sa odredbama ovih Pravila.
- (6) Nakon okončanja postupka priznavanja položenih ispita, studentu prelazniku utvrđuje se status studenta na Univerzitetu.
- (7) Za provođenje procedure iz prethodnih stavova vijeće organizacione jedinice na prijedlog šefa odsjeka može imenovati posebnu komisiju.
- (8) Komisija iz prethodnog stava broji između tri i pet članova iz reda akademskog osoblja u zvanju nastavnika (docent/vanredni profesor ili redovni profesor).

Član 18. **(Prijelazi studenata)**

- (1) Prelazak studenata sa drugih Univerziteta vrši se u skladu sa Bolonjskim načelima i ECTS bodovnim sistemom.
- (2) Studentu koji studira na nekoj drugoj visokoškolskoj ustanovi u BiH ili inostranstvu može se odobriti prijelaz samo na isti ili srodan studijski program Univerziteta/organizacione jedinice.
- (3) Zahtjev za prijelaz uz nastavne planove i programe položenih predmeta (samo za studente izvan Univerziteta) i uvjerenje o položenim ispitima, student podnosi u pravilu petnaest dana prije početka nastave u semestru, odnosno najkasnije dva dana prije početka nastave.
- (4) Student prijelaznik je dužan priložiti: originalna dokumenta i indeks (upisnicu), ukoliko Univerzitet sa kojeg student prelazi isti izdaje.
- (5) Prijelaz odobrava dekan organizacione jedinice, a na osnovu odluke vijeća organizacione jedinice, na način i pod uvjetima utvrđenim statutom i drugim općim aktima visokoškolske ustanove.

Član 19. **(Razmjena studenata)**

- (1) Student ima pravo da u toku studija provede određeno vrijeme (semestar ili studijsku godinu) na drugoj ustanovi visokog obrazovanja u zemlji ili inostranstvu, posredstvom međunarodnih programa za razmjenu studenata ili na bazi bilateralnih ugovora između univerziteta.
- (2) U skladu sa ugovorom koji student zaključuje sa Univerzitetom priznaje mu se ostvareni broj bodova.
- (3) Razmjena studenata ne podrazumijeva izdavanje diplome, odnosno sticanje stepena, od

strane univerziteta na kome boravi, ukoliko ugovorom između univerziteta nije uređeno izdavanje zajedničke diplome, odnosno priznavanje stepena.

- (4) Student koji je boravio na drugom univerzitetu može da se vrati na studijski program Univerziteta koji je započeo, a na njegov status primjenjuju se odredbe ovih pravila.

Član 20.

(Mirovanje prava i obaveza studenta)

- (1) Prava i obaveze studenta miruju u slučajevima utvrđenim zakonom, statutom Univerziteta i ovim pravilima.
- (2) Samo u izuzetnim slučajevima Univerzitet može na zahtjev studenta odobriti da mu iz opravdanih razloga određeno vrijeme, a najduže godinu dana, miruju prava i obaveze.
- (3) Pod opravdanim razlozima iz stava (2) ovog člana podrazumijevaju se slučajevi:
 - a) trajanja teške bolesti zbog koje student nije mogao pohađati nastavu i polagati ispite;
 - b) trajanja porodiljskog odsustva i
 - c) drugi slučajevi utvrđeni Statutom ili drugim općim aktom visokoškolske ustanove.
- (4) Postojanje opravdanih razloga iz stava (3) ovog člana student potvrđuje prezentiranjem dokaza rukovodiocu organizacione jedinice, izdatih od nadležne javne zdravstvene ili druge ustanove relevantne za svaki konkretni slučaj.
- (5) Rukovodilac organizacione jedinice donosi odluku po zahtjevu studenta iz stava (2) ovog člana, zadržavajući pravo na provjeru opravdanosti razloga iz stava (3) ovog člana.
- (6) Student kojem ne miruju prava i obaveze, a koji ne upiše narednu odnosno ne obnovi upis u istu studijsku godinu izjednačava se sa statusom studenta koji se ispisao sa Univerziteta.
- (7) Prava i obaveze studenta miruju:
 - a) za vrijeme naznačeno u pozivu državnog organa;
 - b) za vrijeme trudnoće studentice i do jedne godine starosti djeteta;
 - c) zbog neprekidnog bolničkog liječenja u trajanju od najmanje jednog semestra (što se dokazuje potvrdom i medicinskom dokumentacijom);
 - d) ako se upiše na isti studijski program univerziteta u inostranstvu, po postupku koji je predviđen ECTS pravilima o upisu na drugi univerzitet (miruju samo obaveze);
 - e) iz posebnih razloga lične prirode.

Član 21.

(Zahtjev za mirovanje prava i obaveza)

- (1) Zahtjev za mirovanje prava i obaveza podnosi se prije nastupanja mirovanja, a nakon upisane studijske godine na kojoj će koristiti to pravo.
- (2) Izuzetno, zahtjev za mirovanje po osnovu bolničkog liječenja ili trudnoće može se podnijeti u toku studijske godine.
- (3) Rješenje po zahtjevu za mirovanje prava i obaveza studenta donosi dekan organizacione jedinice.

Član 22.

(Prestanak studentskog statusa)

Status studenta prestaje:

- a) okončanjem ciklusa studija;
- b) ispisom;
- c) isključenjem po postupku i uz uslove utvrđene zakonom, statutom ili drugim odgovarajućim aktom Univerziteta

- d) kada student ne okonča studij u roku utvrđenom zakonom, statutom ili drugim općim aktom Univerziteta;
- e) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, statutom ili drugim općim aktom Univerziteta.

Član 23.

(Nastavak studija nakon isključenja)

- (1) Nakon isteka perioda na koji je isključen, student ima pravo da nastavi studije.
- (2) Odluku po zahtjevu studenta donosi dekan organizacione jedinice.
- (3) Ukoliko se odobri ponovni upis, student je dužan nastaviti studije po studijskom programu koji važi u studijskoj godini u kojoj nastavlja studije.

IV VREDNOVANJE RADA STUDENATA

Član 24.

(Postupak provjere znanja i ocjenjivanja)

- (1) Znanje i rad studenata provjerava se i ocjenjuje tokom nastave o čemu se vodi evidencija na način utvrđen odlukom vijeća organizacione jedinice, a konačna ocjena se utvrđuje na ispitu.
- (2) Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena. Utvrđeni elementi vrednovanja pojedinih aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja, obavezno se provode kao jedinstvena cjelina u tekućoj studijskoj godini.
- (3) U strukturi ukupnog broja bodova, najmanje 50% bodova mora biti predviđeno za aktivnosti i provjere znanja u toku semestra.
- (4) Završni ispit se, u strukturi ukupnog broja bodova, može vrednovati sa najviše 50% bodova. Završni ispit se polaže u redovnom i popravnom terminu ispitnih rokova.
- (5) Ako student za predviđene aktivnosti i provjere znanja tokom semestra osvoji broj bodova koji zadovoljava kriterije za prolaznu ocjenu nije obavezan izaći na završni ispit.
- (6) Ispitni rokovi su redovni i popravni.
- (7) Redovni ispitni rokovi su zimski i ljetni.
- (8) Redovni zimski i ljetni ispiti odvijaju se u šesnaestoj sedmici semestra i dvije sedmice nakon završetka semestra u kojem je slušan predmet.
- (9) Popravni zimski i ljetni ispitni rok traje jednu sedmicu nakon zimskih i ljetnih redovnih ispitnih rokova. Vrijeme između izlaska na ispit u redovnim i popravnim ispitnim rokovima iznosi dvije sedmice.
- (10) Pored zimskih i ljetnih ispitnih rokova, student ima pravo i na jedan jesenji ispitni rok, koji traje prve dvije sedmice septembra. U ovom ispitnom terminu, student ima pravo polagati ispite na način i pod uvjetima utvrđenim općim aktima visokoškolske ustanove sa jednim ispitnim terminom.
- (11) Univerzitet je obavezan u svakom semestru organizirati nastavu "u učionici" za vanredne studente i studente koji studiraju učenjem na daljinu, i to najmanje prve, osme i petnaeste sedmice svakog semestra, i o tome voditi urednu evidenciju.
- (12) Vanredni studenti i studenti koji studiraju učenjem na daljinu obavezni su prisustvovati oblicima provjere znanja kako je predviđeno izvedbenim planovima nastave na Univerzitetu, koji se, po pravilu, obavljaju u toku onih radnih sedmica u kojima se organizira i nastava za ove studente.
- (13) Završni ispit kao i druge nastavne aktivnosti dozvoljeno je realizirati samo u toku radnog vremena utvrđenog u okviru radne sedmice i to u vremenskom terminu od 08-20 sati.

Član 25.
(Prisustvo na nastavi)

- (1) Prisustvo na časovima predavanja i vježbi je obavezno za sve studente.
- (2) Nastavnici i saradnici vode evidenciju prisustva studenata na času, koju na kraju semestra dostavljaju Službi za nastavu i studentska pitanja.
- (3) Evidencija iz stava 2. ovog člana vodi se na jedinstven način za svaki nastavni predmet.
- (4) Studenti mogu pravdati izostanke odgovarajućim opravdanjima, koja dostavljaju u studentsku službu Univerziteta.
- (5) Studenti kojima se na osnovu evidencije iz stava 2 ovog člana utvrdi izostanak u obimu od 30% nastavnih sati predviđenih planom i programom za pojedini predmet ne mogu pristupiti završnom ispitu i obavezni su ponovo prisustvovati realizaciji nastave iz istog predmeta.
- (6) Student koji ne ispuni obaveze predviđene Statutom i ovim Pravilima ne može pristupiti ispitu.

Član 26.
(Ocjenjivanje)

- (1) Nakon završetka nastave i završnog ispita nastavnik određuje ukupni broj osvojenih bodova i formira konačnu ocjenu za svakog studenta.
- (2) Ukupan broj osvojenih bodova i završnu ocjenu nastavnik unosi u zajednički spisak studenata i dostavlja Studentskoj službi Univerziteta.
- (3) Ocjenjivanje i vrednovanje vrši se u skladu sa ECTS skalom ocjena: A, B, C, D, E i F.
- (4) Za pojedine predmete predviđene nastavnim planom i programom ocjenjivanje i vrednovanje studenata se vrši slovnim ocjenama S (successful – zadovoljio) i U (unsuccessful – nije zadovoljio).
- (5) Senat Univerziteta može na prijedlog vijeća organizacione jedinice posebnim aktom odrediti nastavne predmete koji se vrednuju u skladu sa ocjenama iz prethodnog stava.

Član 27.
(Vrednovanje znanja studenata)

- (1) Konačan uspjeh studenta nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom uporedivim sa (E)CTS skalom ocjenjivanja kako slijedi:
 - a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
 - b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 bodova;
 - c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 bodova;
 - d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnijim nedostacima, nosi 65-74 bodova;
 - e) 6 (E) - zadovoljava minimalne kriterije, nosi 55-64 bodova;
 - f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne kriterije, manje od 55 bodova.
- (2) U indeks i/ili drugu ispravu unose se prolazne ocjene. Ocjena iz tačke e) je najniža prolazna ocjena.

Član 28.
(Oblici provjere znanja studenta)

- (1) Oblici provjere znanja studenta mogu biti pismeni, usmeni i praktični.

- (2) Provjera znanja je u pravilu pismena i vrši se putem testa ili pismenog rada.
- (3) Rezultati pismenog dijela ispita moraju biti objavljeni u roku od pet dana od dana održavanja ispita uz obavezno oglašavanje termina u kojem student može izvršiti uvid u svoj rad.
- (4) Svi oblici provjere znanja su javni.
- (5) Pismeni ispitni radovi studenata se čuvaju do kraja studijske godine.
- (6) Univerzitet je obavezan organizirati i utvrditi termine polaganja ispita tako da student može biti opterećen polaganjem najviše jednog ispita u istom danu.
- (7) Predmetni nastavnik ne može vršiti provjeru znanja na završnom ispitu u prisustvu samo jednog studenta.
- (8) Vijeće organizacione jedinice je obavezno posebnom odlukom utvrditi sve oblike provjere znanja, kao i strukturu sa skalom bodovanja iz svakog nastavnog predmeta.
- (9) Utvrđeni elementi vredovanja pojedinih aktivnosti, odnosno propisanih oblika provjere znanja, obavezno se provode kao jedinstvena cjelina.

Član 29. **(Završni ispit)**

- (1) Završni ispit u skladu sa nastavnim planom i nastavnim programom se obavlja u toku posljednje sedmice nastave ili u prve dvije sedmici nakon završene nastave.
- (2) Student koji ne položi završni ispit može ponovo polagati ispit iz predmeta koji nije položio na kraju jednog semestra, odnosno studijske godine, osim na onim stručno-umjetničkim predmetima kod kojih, zbog prirode nastavnog procesa, ponavljanje ispita nije moguće.
- (3) Između održavanja završnog i popravnog ispita akademsko osoblje će konsultacijama sa studentom, a po potrebi i izvođenjem dopunske nastave, pomoći studentu da se pripremi za polaganje popravnog ispita.
- (4) Student nije položio ispit ako nije osvojio minimalni potreban broj bodova koje je nastavnik predvidio za prolaznu ocjenu u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (5) Ukoliko student i u popravnom terminu nije osvojio minimalni broj bodova za prolaznu ocjenu, mora se prijaviti za ponovno pohađanje nastave u narednoj studijskoj godini.

Član 30. **(Polaganje ispita pred komisijom po zahtjevu studenta)**

- (1) Student koji nije zadovoljan postignutom ocjenom na ispitu može, u roku od 24 sata nakon saopćenja ocjene, pismeno tražiti da ispit ponovi pred komisijom.
- (2) Zahtjev za ponavljanje ispita iz stava (1) ovog člana mora biti obrazložen.
- (3) Dekan imenuje predsjednika i dva člana ispitne komisije u roku od 24 sata od prijema zahtjeva iz stava (1) ovog člana, ako ocijeni da je zahtjev osnovan.
- (4) Predmetni nastavnik čijom ocjenom student nije bio zadovoljan ne može biti predsjednik komisije, a jedan član komisije mora biti iz drugog nastavnog predmeta, ali iz iste ili srodne nastavne oblasti.
- (5) Dekan određuje termin polaganja ispita u roku od tri dana od dana podnošenja osnovanog zahtjeva studenta.
- (6) U slučaju zahtjeva iz stava (1) ovog člana, pismeni ispit ili pismeni dio ispita neće se ponoviti pred komisijom, već će postojeći ocijenjeni pismeni rad komisija ponovno pregledati i ocijeniti, dok je ponavljanje usmenog ispita ili usmenog dijela ispita pred komisijom obavezno.
- (7) Prilikom utvrđivanja ocjene, komisija će uzimati u obzir sve verificirane rezultate rada studenta u toku nastave.

- (8) Kod prigovora studenta na ocjenu za praktični ispit iz onog predmeta čije polaganje nije moguće ponovno organizirati, komisija, imenovana od strane dekana, a sastavljena od nastavnika iz odgovarajuće oblasti, preispitat će odluku nastavnika koji je ispit ocjenjivao i to na osnovu audio/video zapisa i drugih oblika dokumentiranja polaganja ispita te donijeti konačnu odluku.
- (9) Za predmete iz stava (8) ovog člana Univerzitet odnosno organizacione jedinice su dužne osigurati audio/video zapis ili drugi adekvatan oblik dokumentiranja toka provjere znanja.
- (10) Odluka komisije se donosi većinom glasova, a na istu može se izjaviti žalba dekanu u roku od 24 sata od saopćenja odluke komisije.
- (11) Student može tražiti komisijski ispit najviše dva puta u toku jedne studijske godine.

Član 31.

(Zahtjev za ponavljanje završnog ispita)

- (1) Ukoliko je student u toku semestra (uključujući i završni ispit) osvojio dovoljan broj bodova za neku od prolaznih ocjena navedenih u članu 27 ovih Pravila, ali nije zadovoljan postignutom ocjenom, ima pravo podnijeti zahtjev za ponavljanje završnog ispita.
- (2) Zahtjev za ponavljanje ispita iz stava (1) ovog člana mora biti obrazložen.
- (3) Zahtjev za ponavljanje ispita se podnosi sekretaru organizacione jedinice na predviđenom obrascu. Sekretar organizacione jedinice je dužan dostaviti zahtjev predmetnom profesoru koji odlučuje o zahtjevu studenta u konkretnom slučaju.
- (4) Student može podnijeti zahtjev za ponavljanje završnog ispita najviše dva puta po semestru.
- (5) U slučaju usvajanja zahtjeva ocjena se poništava i važeća je ocjena koju student ostvari na ponovljenom ispitu.

Član 32.

(Imenovanje komisije za završni ispit)

- (1) U slučaju spriječenosti predmetnog nastavnika da održi završni ispit, dekan povjerava organizaciju i održavanje završnog ispita drugom nastavniku iz iste ili srodne oblasti, ili imenuje komisiju.
- (2) Komisija ima najmanje tri člana.
- (3) U komisiju mogu biti imenovani nastavnici iz istih ili srodnih oblasti.
- (4) Odluku o ocjeni komisija donosi većinom glasova.
- (5) Odluka komisije je konačna.
- (6) Zapisnik o toku ispita i ocjeni komisija dostavlja dekanu organizacione jedinice.

Član 33.

(Prelazak u narednu studijsku godinu)

- (1) Student može prenijeti u narednu godinu studija unutar jednog ciklusa studija najviše šest (E)CTS studijskih bodova - kredita, ili najviše jedan nepoloženi predmet, ukoliko on nosi više od šest (E)CTS studijskih bodova-kredita, pod uslovom da nepoloženi predmet koji se prenosi u narednu studijsku godinu nije preduslov za slušanje drugog predmeta u narednoj studijskoj godini.
- (2) Student koji obnavlja studijsku godinu obavezan je ponovo prisustvovati realizaciji nastave iz predmeta koje nije položio.
- (3) Studentu koji obnavlja studijsku godinu organizaciona jedinica/Univerzitet može, unutar jednog ciklusa u skladu sa svojim kapacitetima i organizacionim mogućnostima, dozvoliti pohađanje nastave i polaganje nastavnih predmeta iz naredne studijske godine, osim ako

ovim Pravilima nije drugačije predviđeno.

- (4) Predmeti iz stava (1) i (3) ovog člana utvrđeni su nastavnim programom i pravilima studiranja.

V PRIPREMNA ŠKOLA ENGLESKOG JEZIKA

Član 34.

(Organizacija i program Pripreme škole engleskog jezika)

- (1) Na Univerzitetu se organizuje priprema edukacija putem podorganizacione jedinice Pripreme škole engleskog jezika u trajanju od jedne godine.
- (2) Cilj pripreme škole engleskog jezika je da kandidat koji se upisuje na Univerzitet a čiji nivo poznavanja engleskog jezika nije zadovoljavajući, unaprijedi svoje znanje na nivo na kojem može pratiti nastavu na engleskom jeziku ponuđenu na Univerzitetu.
- (3) Program Pripreme škole engleskog jezika osmišljen je za opće i specifične namjene, u skladu s potrebama akademskih programa Univerziteta. Plan i program Pripreme škole engleskog jezika se sastoji od osnovnih vještina kao što su čitanje, pisanje, razumijevanje i govor, a pored tih vještina, obuhvaća engleski jezik za određenu namjenu orijentiran za specifična akademska polja.

Član 35.

(Polaganje ispita znanja engleskog jezika)

- (1) Trajanje Pripreme škole engleskog jezika iznosi jednu godinu, odnosno duže u zavisnosti od nivoa savladanog znanja engleskog jezika od strane polaznika, nakon čega se organizuje završni ispit. Polaznici Pripreme škole koji polože završni ispit Pripreme škole engleskog jezika imaju mogućnost da upišu prvu godinu studija uz ispunjavanje ostalih kriterija za upis. Ispit znanja engleskog jezika moguće je organizovati i na kraju svakog stepena Pripreme škole engleskog jezika za studente koji imaju naprednije znanje engleskog jezika, odnosno na kraju svakog stepena-ciklusa Pripreme škole.
- (2) Odluku o broju stepena iz prethodnog stava donosi Senat Univerziteta.

Član 36.

(Detaljnija organizacija)

- (1) Detaljnija organizacija programa Pripreme škole engleskog jezika, kao i druga pitanja od značaja za rad Pripreme škole engleskog jezika uređuju se posebnim općim akom, kojeg donosi Senat Univerziteta.
- (2) Ukoliko se ukaže potreba pripremu školu moguće je organizovati i iz drugog stranog jezika.
- (3) Odluku o pripremoj školi iz drugog stranog jezika donosi Upravni odbor Univerziteta na prijedlog Senata Univerziteta.

VI ZAVRŠNI RAD (DIPLOMSKI RAD)

Član 37. (Završni rad)

- (1) Završni rad može biti predviđen nastavnim planom i programom određenog odsjeka u okviru organizacione jedinice Univerziteta.
- (2) Završni rad (diplomski rad) predstavlja samostalnu stručnu obradu određenog problema.
- (3) Završnim (diplomskim) radom student dokazuje da je na osnovu znanja stečenog tokom studija ovladao zadanom temom, da je temu obradio po predviđenoj metodologiji, da zna da koristi stručnu literaturu i terminologiju, kao i da je ispravno navodi.

Član 38. (Tema završnog rada)

- (1) Tema završnog (diplomskog) rada bira se iz obaveznih predmeta koje sadrži studijski program.
- (2) Moguće teme završnih (diplomskih) radova predlažu predmetni nastavnici.
- (3) Izuzetno, studentu se može odobriti tema završnog (diplomskog) rada koju samostalno predloži, uz prethodnu konsultaciju sa nastavnikom kod kojeg želi da uradi završni (diplomski) rad.
- (4) Uz svaku temu završnog (diplomskog) rada navodi se osnovna literatura.

Član 39. (Prijava završnog rada)

- (1) Završni (diplomski) rad prijavljuje se nadležnoj službi organizacione jedinice.
- (2) Student stiče pravo da prijavi završni (diplomski) rad kad opterećenje od predmeta (kurseva) i predviđeno opterećenje po osnovu završnog (diplomskog) rada ne prelazi 30 ECTS bodova.
- (3) Prijava završnog (diplomskog) rada obuhvata sljedeće podatke:
 - a) radni naziv teme,
 - b) predmet (kurs),
 - c) datum prijave i potpis mentora.
- (4) Ispunjena i potpisana prijava ovjerava se i odlaže u dosije studenta.

Član 40. (Promjena teme završnog rada)

Student može jedanput promijeniti temu završnog (diplomskog) rada i to najkasnije u roku od 30 dana od dana odobravanja prve teme.

Član 41. (Izrada završnog rada)

- (1) Završni (diplomski) rad student izrađuje samostalno.
- (2) Nastavnik je obavezan da prati rad studenta, pomaže mu savjetima i upućivanjem u literaturu.

Član 42.
(Predaja završnog rada)

- (1) Student formira završni (diplomski) rad u konceptu sa svim pripadajućim dijelovima.
- (2) Koncept se predaje nastavniku na uvid i pregled.
- (3) Student je dužan postupiti prema uputstvima i primjedbama nastavnika, u protivnom rad se vraća na dalju doradu.
- (4) Nastavnik je dužan da pregleda rad i vrati ga sa komentarom najkasnije za tri nedjelje od dana predaje rada.

Član 43.
(Imenovanje Komisije za odbranu završnog rada)

- (1) Nakon položenog zadnjeg ispita student može u roku od 10 dana provjeriti u nadležnoj službi Univerziteta eventualne neusklađenosti u ličnom evidencionom kartonu.
- (2) Student predaje 3 (tri) primjerka završnog (diplomskog) rada nadležnom odsjeku organizacione jedinice.
- (3) Nakon predaje završnog rada, na prijedlog mentora šef odsjeka formira komisiju i zakazuje se odbrana.
- (4) Komisiju sačinjavaju mentor, predsjednik i najmanje jedan član.
- (5) Podaci o odbrani objavljuju se na oglasnoj tabli organizacione jedinice.

Član 44.
(Odbrana završnog rada)

- (1) Odbrana završnog (diplomskog) rada sastoji se od usmenog izlaganja rezultata rada i obrazloženja izdvojenih zaključaka, kao i odgovora na pitanja komisije u vezi s rezultatima rada i zaključcima.
- (2) Ako student ne zadovolji na odbrani završnog (diplomskog) rada, ima pravo da zatraži da mu se odobri izbor nove teme u okviru istog ili drugog predmeta.
- (3) Završni (diplomski) rad i odbrana ocjenjuju se jedinstvenom ocjenom od "izvrstan" (A) do "nedovoljan" (F).
- (4) Ocjena se donosi većinom glasova članova komisije.

VII ISPRAVE O STUDIJAMA

Član 45.
(Diploma)

- (1) Diplomu i dodatak diplomi o završenom prvom ciklusu studija potpisuju dekan i rektor.
- (2) Diploma se uručuje na svečanoj promociji, a može se izuzetno uručiti u drugim okolnostima.

Član 46.
(Izdavanje podataka iz službenih evidencija)

Podatke odnosno izvode iz matičnih knjiga i evidencija na zahtjev zainteresiranih studenata izdaje Univerzitet.

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 47. (Tumačenje)

Za tumačenje odredaba ovih Pravila studiranja i drugih općih akata Univerziteta nadležan je Upravni odbor.

Član 48. (Stupanje na snagu)

Pravila stupaju na snagu danom donošenja, a primjenjivat će se počev od 2017/2018. akademske godine.

Sarajevo, 29.03.2017.
Broj: 01-86/17

Predsjedavajući Senata
Prof. dr. Damir Marjanović

Dostavljeno:
1x organizacione jedinice
1x a/a